

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Femte Afdeling)

22. februar 2024*

»Præjudiciel forelæggelse – betalingstjenester i det indre marked – direktiv (EU) 2015/2366 – artikel 4, nr. 3) og 5) – betalingstjeneste eller -transaktion – direktiv 2009/110/EF – artikel 2, nr. 2) – udstedelse af elektroniske penge – et betalingsinstituts besiddelse af kunders midler uden en specifik betalingsordre – kvalificering«

I sag C-661/22,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Lietuvos vyriausiosios administracinis teismas (Litauens øverste forvaltningsdomstol) ved afgørelse af 19. oktober 2022, indgået til Domstolen den 20. oktober 2022, i sagen

»ABC Projektai« UAB, tidligere »Bruc Bond« UAB,

mod

Lietuvos bankas,

har

DOMSTOLEN (Femte Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, E. Regan, og dommerne Z. Csehi (refererende dommer), M. Ilešič, I. Jarukaitis og D. Gratsias,

generaladvokat: M. Campos Sánchez-Bordona,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

- »ABC Projektai« UAB, tidligere »Bruc Bond« UAB, ved advokatas J. Jarusevičius og P. Grendelis,
- den litauiske regering ved V. Kazlauskaitė-Švenčionienė og E. Kurelaitytė, som befuldmægtigede,

* Processprog: litauisk.

- den tjekkiske regering ved J. Očková, M. Smolek og J. Vlácil, som befuldmægtigede,
- den tyske regering ved J. Möller og A. Hoesch, som befuldmægtigede,
- den polske regering ved B. Majczyna, som befuldmægtiget,
- Europa-Kommissionen ved C. Auvret, S.L. Kaléda, A. Steiblyté og H. Tserepa-Lacombe, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 5. oktober 2023,

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 4, nr. 3) og 5), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2015/2366 af 25. november 2015 om betalingstjenester i det indre marked, om ændring af direktiv 2002/65/EF, 2009/110/EF og 2013/36/EU og forordning (EU) nr. 1093/2010 og om ophævelse af direktiv 2007/64/EF (EUT 2015, L 337, s. 35) og af artikel 2, nr. 2), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/110/EF af 16. september 2009 om adgang til at optage og udøve virksomhed som udsteder af elektroniske penge og tilsyn med en sådan virksomhed, ændring af direktiv 2005/60/EF og 2006/48/EF og ophævelse af direktiv 2000/46/EF (EUT 2009, L 267, s. 7).
- 2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem »ABC Projektai« UAB, tidligere »Bruc Bond« UAB, og Lietuvos bankas (Litauens nationalbank) vedrørende inddragelsen af den tilladelse til at drive betalingsinstitut, som tidligere var blevet tildelt ABC Projektai.

Retsforskrifter

EU-retten

Direktiv 2009/110

- 3 Syvende betragtning til direktiv 2009/110 har følgende ordlyd:

»Der bør indsættes en klar og teknisk neutral definition af elektroniske penge. Denne definition bør dække alle de situationer, hvor udbyderen af betalingstjenester udsteder en forudbetalt lagret værdi som vederlag for midler, som kan anvendes til betalingsformål, fordi tredjemand anerkender den som betaling.«

4 Artikel 1, stk. 1, i direktiv 2009/110 fastsætter:

»Dette direktiv fastlægger regler for udøvelse af virksomhed som udstedere af elektroniske penge, hvorefter medlemsstaterne skal anerkende følgende kategorier af udstedere af elektroniske penge:

- a) kreditinstitutter som defineret i artikel 4, nr. 1), i [Europa-Parlamentets og Rådets] direktiv 2006/48/EF [af 14. juni 2006 om adgang til at optage og udøve virksomhed som kreditinstitut (EUT 2006, L 177, s. 1)] [...]
- b) e-pengeinstitutter som defineret i artikel 2, nr. 1), i dette direktiv [...]
- c) postgirokontorer [...]
- d) Den Europæiske Centralbank og de nationale centralbanker [...]
- e) medlemsstater eller deres regionale og lokale myndigheder [...]

5 Artikel 2 i direktiv 2009/110 med overskriften »Definitioner« bestemmer:

»I dette direktiv forstås ved:

- 1) »e-pengeinstitut«: en juridisk person, der har opnået tilladelse til at udstede elektroniske penge i henhold til afsnit II
- 2) »elektroniske penge«: en elektronisk eller magnetisk lagret pengeværdi som repræsenteret ved et krav på udstederen, der er udstedt efter modtagelse af midler med henblik på at gennemføre betalingstransaktioner som defineret i artikel 4, nr. 5), i [Europa-Parlamentets og Rådets] direktiv 2007/64/EF [af 13. november 2007 om betalingstjenester i det indre marked og om ændring af direktiv 97/7/EF, 2002/65/EF, 2005/60/EF og 2006/48/EF og om ophævelse af direktiv 97/5/EF (EUT 2007, L 319, s. 1)], og som accepteres af en anden fysisk eller juridisk person end udstederen af elektroniske penge

[...]«

6 Artikel 10 i direktiv 2009/110 med overskriften »Forbud mod udstedelse af elektroniske penge« har følgende ordlyd:

»Med forbehold af artikel 18 forbyder medlemsstaterne fysiske og juridiske personer, der ikke er udstedere af elektroniske penge, at udstede elektroniske penge.«

Direktiv 2013/36/EU

7 Artikel 9 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/36/EU af 26. juni 2013 om adgang til at udøve virksomhed som kreditinstitut og om tilsyn med kreditinstitutter og investeringselskaber, om ændring af direktiv 2002/87/EF og om ophævelse af direktiv 2006/48/EF og 2006/49/EF

(EUT 2013, L 176, s. 338) med overskriften »Forbud for personer eller andre virksomheder end kreditinstitutter mod erhvervsmæssigt at tage imod indskud eller andre tilbagebetalingspligtige midler fra offentligheden« bestemmer i stk. 1:

»Medlemsstaterne forbyder personer eller virksomheder, som ikke er kreditinstitutter, erhvervsmæssigt at tage imod indskud eller andre tilbagebetalingspligtige midler fra offentligheden.«

Direktiv 2015/2366

8 Artikel 1 i direktiv 2015/2366 med overskriften »Genstand« bestemmer i stk. 1:

»1 Ved dette direktiv fastsættes regler, i henhold til hvilke medlemsstaterne sonderer mellem følgende kategorier betalingstjenesteudbydere:

[...]

b) e- pengeinstitutter som defineret i artikel 2, nr. 1), i direktiv 2009/110/EF, herunder, i overensstemmelse med artikel 8 i nævnte direktiv og med national ret, filialer heraf, hvis sådanne filialer er beliggende i [Den Europæiske Union], og deres hovedkontor er beliggende uden for Unionen, i det omfang de betalingstjenester, som udbydes af disse filialer, har forbindelse til udstedelse af elektroniske penge

[...]

d) betalingsinstitutter

[...]«

9 Artikel 4 i direktiv 2015/2366 med overskriften »Definitioner« bestemmer følgende i nr. 3), 4), 5), 12) og 23):

»I dette direktiv forstås ved:

[...]

3) »betalingstjeneste«: en eller flere af de forretningsaktiviteter, som er anført i bilag I

4) »betalingsinstitut«: en juridisk person, der i overensstemmelse med artikel 11 er meddelt tilladelse til at udbyde og gennemføre betalingstjenester i hele Unionen

5) »betalingstransaktion«: en handling, der initieres af en betaler eller på dennes vegne eller af en betalingsmodtager med henblik på at indbetale, overføre eller hæve midler uden hensyn til eventuelle underliggende forpligtelser mellem betaleren og betalingsmodtageren

[...]

12) »betalingskonto«: en konto oprettet i en eller flere betalingstjenestebrugeres navn med henblik på at gennemføre betalingstransaktioner

[...]

23) »direkte debitering«: en betalingstjeneste til at debitere en betalers betalingskonto, hvor en betalingstransaktion initieres af betalingsmodtageren på grundlag af betalerens samtykke til betalingsmodtageren, til betalingsmodtagerens betalingstjenesteudbyder eller til betalerens egen betalingstjenesteudbyder.«

10 Direktivets artikel 10 med overskriften »Beskyttelseskrav« har følgende ordlyd:

»1. Medlemsstaterne eller de kompetente myndigheder kræver af betalingsinstitutter, der udbyder betalingstjenester som omhandlet i punkt 1-6 i bilag I, at de skal beskytte alle midler, der er modtaget fra betalingstjenestebrugere eller gennem en anden betalingstjenesteudbyder til gennemførelse af betalingstransaktioner, på en af følgende måder:

a) De må ikke på noget tidspunkt blandes sammen med midler fra andre fysiske eller juridiske personer end de betalingstjenestebrugere, som midlerne stammer fra, og skal, hvis betalingsinstituttet stadig er i besiddelse af dem, og de endnu ikke er udbetalt til betalingsmodtageren eller overført til en anden betalingstjenesteudbyder ved afslutningen af den arbejdsdag, der følger efter den dag, hvor midlerne er modtaget, indsættes på en særskilt konto i et kreditinstitut eller investeres i sikre, likvide aktiver med lav risiko som fastlagt af hjemlandets kompetente myndigheder; og de skal i overensstemmelse med national ret i betalingstjenestebrugernes interesse være beskyttet mod krav fra betalingsinstituttets øvrige kreditorer, navnlig i tilfælde af insolvens.

b) Midlerne skal være dækket af en forsikring eller en anden tilsvarende garanti fra et forsikringselskab eller et kreditinstitut, der ikke tilhører samme koncern som betalingsinstituttet, for et beløb, der svarer til det beløb, der skulle holdes adskilt, hvis der ikke er en forsikring eller en anden tilsvarende garanti, der kan udbetales, hvis betalingsinstituttet ikke er i stand til at opfylde sine økonomiske forpligtelser.

2. Når et betalingsinstitut skal beskytte midler i henhold til stk. 1, og en del af disse midler skal anvendes til fremtidige betalingstransaktioner, idet det resterende beløb skal anvendes til andre formål end betalingstjenester, er den del af midlerne, som modtages med henblik på fremtidige betalingstransaktioner, også omfattet af kravene i stk. 1. Når denne del varierer eller er ukendt på forhånd, tillader medlemsstaterne betalingsinstitutterne at anvende dette stykke på grundlag af en repræsentativ del, som skønnes at skulle anvendes til betalingstjenester, forudsat at de kompetente myndigheder finder det godtgjort, at en sådan repræsentativ del med rimelighed kan anslås ud fra historiske oplysninger.«

11 Artikel 11 i direktiv 2015/2366 med overskriften »Meddelelse af tilladelse« bestemmer i stk. 1:

»Medlemsstaterne kræver, at andre virksomheder end de i artikel 1, stk. 1, litra a), b), c), e) og f), omhandlede samt andre end fysiske eller juridiske personer omfattet af en undtagelse i henhold til artikel 32 eller 33, som agter at udbyde betalingstjenester, skal opnå tilladelse som betalingsinstitut, inden de begynder at udbyde betalingstjenester. [...]«

12 Direktivets artikel 18 med overskriften »Aktiviteter« bestemmer følgende i stk. 1-5:

»1. Ud over at udbyde betalingstjenester har betalingsinstitutter ret til at udøve følgende aktiviteter:

- a) at udbyde driftsmæssige og nært tilknyttede accessoriske tjenester som f.eks. sikkerhed for gennemførelse af betalingstransaktioner, valutaveksling, depottjenester samt lagring og behandling af data
- b) at drive betalingssystemer, jf. dog artikel 35
- c) andre forretningsaktiviteter end betalingstjenester, under hensyn til gældende EU-ret og national ret.

2. Hvis betalingsinstitutter beskæftiger sig med udbud af en eller flere betalingstjenester, må de kun føre betalingskonti, der udelukkende anvendes til betalingstransaktioner.

3. Midler, som betalingsinstitutter modtager fra betalingstjenestebrugere med henblik på udbud af betalingstjenester, må ikke betragtes som indlån eller andre tilbagebetalingspligtige midler, jf. artikel 9 i direktiv 2013/36/EU, eller elektroniske penge som defineret i artikel 2, nr. 2), i direktiv 2009/110/EF.

4. Betalingsinstitutter må kun yde kredit i forbindelse med betalingstjenester som omhandlet i punkt 4 eller 5 i bilag I, hvis alle følgende betingelser er opfyldt:

- a) kreditten er accessorisk og ydes udelukkende i forbindelse med gennemførelse af en betalingstransaktion
- b) kredit, der ydes i forbindelse med en betaling og gennemføres i overensstemmelse med artikel 11, stk. 9, og artikel 28, tilbagebetales uanset nationale regler om kredit med kreditkort inden for et kort tidsrum, der i intet tilfælde må overstige 12 måneder
- c) en sådan kredit ydes ikke med brug af midler, som er modtaget eller besiddes for at gennemføre en betalingstransaktion
- d) betalingsinstituttets kapitalgrundlag er til enhver tid og efter tilsynsmyndighedernes opfattelse passende i forhold til den samlede kredit, der ydes.

5. Betalingsinstitutter må ikke erhvervsmæssigt tage imod indlån eller andre tilbagebetalingspligtige midler som omhandlet i artikel 9 i direktiv 2013/36/EU.«

13 Artikel 78 i direktiv 2015/2366 med overskriften »Modtagelse af betalingsordrer« har følgende ordlyd:

»1. Medlemsstaterne sikrer, at modtagelsestidspunktet er det tidspunkt, hvor en betalingsordre modtages af betalerens betalingstjenesteudbyder.

Btalerens konto må ikke debiteres før modtagelsen af betalingsordren. Hvis modtagelsestidspunktet ikke er en arbejdsdag for betalerens betalingstjenesteudbyder, anses betalingsordren for at være modtaget den følgende arbejdsdag. Betalingstjenesteudbyderen kan

fastsætte et seneste tidspunkt (cut-off-tidspunkt), der ligger tæt på slutningen af en arbejdsdag, efter hvilket alle modtagne betalingsordrer anses for at være modtaget den følgende arbejdsdag.

2. Hvis den betalingstjenestebruger, der har initieret en betalingsordre, og betalingstjenesteudbyderen aftaler, at gennemførelsen af betalingsordren skal initieres på en bestemt dato eller efter et bestemt tidsrum eller på den dag, hvor betaleren har stillet midler til rådighed for betalingstjenesteudbyderen, anses modtagelsestidspunktet med henblik på artikel 83 for at være den aftalte dato. Hvis den aftalte dag ikke er en arbejdsdag for betalingstjenesteudbyderen, anses betalingsordren for at være modtaget den følgende arbejdsdag.«

- 14 Dette direktivs artikel 83 med overskriften »Betalingstransaktioner til en betalingskonto« bestemmer i stk. 1:

»Medlemsstaterne kræver, at en betalers betalingstjenesteudbyder sikrer, at betalingstransaktionsbeløbet efter modtagelsestidspunktet, jf. artikel 78, senest ved afslutningen af den følgende arbejdsdag bliver krediteret betalingsmodtagerens betalingstjenesteudbyders konto. Denne tidsfrist kan forlænges med endnu en arbejdsdag for papirbaserede betalingstransaktioner.«

- 15 Direktivets artikel 87 med overskriften »Valørdato og adgang til midler« bestemmer i stk. 1:

»Medlemsstaterne sikrer, at valørdatoen for kreditering af betalingsmodtagerens betalingskonto ikke ligger senere end den arbejdsdag, hvor beløbet for betalingstransaktionen krediteres betalingsmodtagerens betalingstjenesteudbyders konto.«

- 16 Bilag I til direktiv 2015/2366, der har overskriften »Betalings tjenester [jf. artikel 4, nr. 3)]«, indeholder listen over de aktiviteter, der betragtes som sådanne:

»1. Tjenester, der muliggør, at kontantbeløb indsættes på en betalingskonto, samt alle aktiviteter, der er nødvendige i forbindelse med en betalingskonto.

2. Tjenester, der muliggør kontanthævninger fra en betalingskonto, samt alle aktiviteter, der er nødvendige i forbindelse med en betalingskonto.

3. Gennemførelse af betalingstransaktioner, herunder overførsler af midler til en betalingskonto hos brugerens betalingstjenesteudbyder eller hos en anden betalingstjenesteudbyder:

- a) gennemførelse af direkte debiteringer, herunder direkte engangsdebiteringer
- b) gennemførelse af betalingstransaktioner via et betalingskort eller en lignende anordning
- c) gennemførelse af kreditoverførsler, herunder stående ordrer.

4. Gennemførelse af betalingstransaktioner, når midlerne er dækket af en betalingstjenestebrugers kreditlinje:

- a) gennemførelse af direkte debiteringer, herunder direkte engangsdebiteringer
- b) gennemførelse af betalingstransaktioner via et betalingskort eller en lignende anordning
- c) gennemførelse af kreditoverførsler, herunder stående ordrer.

5. Udstedelse af betalingsinstrumenter og/eller indløsning af betalingstransaktioner.
6. Pengeoverførselsvirksomhed.
7. Betalingsinitieringstjenester.
8. Kontooplysningstjenester.«

Litauisk ret

- 17 Direktiv 2015/2366 blev gennemført i litauisk ret ved Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymas (Republikken Litauens lov om betalinger), som ændret ved lov XIII-1092 af 17. april 2018 (TAR, 2018, 2018-6727) (herefter »betalingsloven«), og Lietuvos Respublikos mokėjimo įstaigų įstatymas (Republikken Litauens lov om betalingsinstitutter), som ændret ved lov XI-549 af 17. april 2018 (TAR, 2018, 2018-6729).
- 18 Betalingslovens artikel 46, stk. 1, bestemmer, at betalerens betalingstjenesteudbyder, så snart en betalingsordre er modtaget, skal sikre, at beløbet for en betalingstransaktion i euro, der er foretaget i Litauen, og som skal modtages i en anden medlemsstat, krediteres betalingsmodtagerens betalingstjenesteudbyders konto senest ved afslutningen af den følgende arbejdsdag med undtagelse af det i denne artikels stk. 3 omhandlede tilfælde. Denne tidsfrist kan forlænges med én arbejdsdag, hvis betalingsordren gives på papir.
- 19 Direktiv 2009/110 blev gennemført i litauisk ret ved Lietuvos Respublikos elektroninių pinigų ir elektroninių pinigų įstaigų įstatymas (Republikken Litauens lov om elektroniske penge og udstedere af elektroniske penge) i den affattelse, der finder anvendelse på de faktiske omstændigheder i hovedsagen, og som trådte i kraft den 1. august 2018 (TAR, 2018, 2018-6730).
- 20 Denne lovs artikel 5 forbyder enhver fysisk eller juridisk person, der ikke er udsteder af elektroniske penge, at udstede elektroniske penge.

Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

- 21 ABC Projektai, der er et selskab, som er Bruc Bonds retssuccessor, opnåede den 13. oktober 2016 en tilladelse fra Lietuvos bankas (Litauens nationalbank) til at udbyde betalingstjenester.
- 22 ABC Projektai fik således tilladelse til at udbyde følgende betalingstjenester: betalingstransaktioner, herunder overførsler af midler på en betalingskonto hos brugerens betalingstjenesteudbyder eller hos en anden betalingstjenesteudbyder, direkte debiteringer, herunder direkte engangsdebiteringer, betalingstransaktioner via et betalingskort eller en lignende anordning, herunder stående ordrer og/eller pengeoverførsler, samt overførsler af midler.
- 23 Den 16. april 2020 inddrog Litauens nationalbank denne tilladelse med henvisning til ti klagepunkter, hvoraf kun ét berører den foreliggende anmodning om præjudiciel afgørelse, nemlig ABC Projektais udstedelse af elektroniske penge uden at være udsteder af en sådan valuta, hvilket er i strid med artikel 5 i lov om elektroniske penge og udstedere af elektroniske penge i den affattelse, der fandt anvendelse på omstændighederne i hovedsagen.

- 24 Ifølge Litauens nationalbank havde ABC Projektai ladet kundernes midler indestå længere end den tid, der var nødvendig for at gennemføre betalingstransaktionerne. Den fandt, at den omstændighed, at midler modtaget fra kunder krediteres konti for betalinger modtaget uden konkret formål og dernæst indestår i flere dage eller endog nogle gange flere måneder uden overførsel af midler til konti hos modtagerne af disse betalinger, faktisk udgør en udstedelse af elektroniske penge.
- 25 I denne henseende støttede Litauens nationalbank sig på Lietuvos banko Priežiūros tarnybos pozicija dėl mokėjimo sąskaitose laikomų lėšų (den litauiske nationalbanks tilsynsråds holdning vedrørende midler på betalingskonti), som godkendt af Lietuvos banko Priežiūros tarnybos direktoriaus 2016 m. vasario 29 d. sprendimas Nr. 241-53 (afgørelse nr. 241-53 truffet af formanden for tilsynsrådet ved Litauens nationalbank den 29.2.2016). Det fremgår af denne holdning, som ifølge Litauens nationalbank er blevet vedtaget i samråd med Europa-Kommissionen, at et betalingsinstitut kun kan modtage midler på en betalingskonto hos instituttet, hvis de ledsages af en betalingsordre, som skal gennemføres inden for de frister, der er fastsat i betalingsloven, og at betalingsinstituttet skal træffe tilstrækkelige foranstaltninger til at sikre, at de midler, som tredjemand indbetaler til en kundes betalingskonto, ikke indestår ud over det tidsrum, der er nødvendigt for at gennemføre betalingerne. Såfremt disse krav ikke er opfyldt, skal de midler, der befinder sig på et betalingsinstituts betalingskonto, anses for indlån, andre tilbagebetalingspligtige midler eller elektroniske penge.
- 26 ABC Projektai anlagde sag til prøvelse af afgørelsen om inddragelse af dennes tilladelse som betalingsinstitut ved Vilniaus apygardos administracinis teismas (den regionale domstol i forvaltningsretlige sager i Vilnius, Litauen). Da denne ret frifandt Litauens nationalbank, iværksatte ABC Projektai kassationsappel ved Lietuvos vyriausioji administracinis teismas (Litauens øverste forvaltningsdomstol), som er den forelæggende ret.
- 27 ABC Projektai har gjort gældende, at retten i første instans begik en retlig fejl ved fortolkningen af betingelserne for udstedelse af elektroniske penge, og at denne ret således ikke fulgte de retningslinjer, der følger af dom af 16. januar 2019, Paysera LT (C-389/17, EU:C:2019:25). Det følger af denne dom, at når betalingstjenesten ikke udbydes af et e- pengeinstitut, og den ikke udbydes med henblik på at udstede eller indløse pariværdien af de elektroniske tjenesteydelser, kan denne betalingstjeneste ikke anses for en aktivitet, der er knyttet til udstedelsen af elektroniske penge.
- 28 Den forelæggende ret har anført, at det fremgår af den nævnte doms præmis 29, at udstedelsen af elektroniske penge ikke er en »spontan« aktivitet, men tværtimod finder sted med det formål at gøre det muligt at indløse de elektroniske penges pariværdi. I det foreliggende tilfælde havde ABC Projektai imidlertid ikke til formål at udstede elektroniske penge. Da visse kunder imidlertid ikke havde angivet bestemmelsesstedet for de betalinger, som de ønskede at foretage, indestod de midler, der var nødvendige for at gennemføre betalingerne, hos ABC Projektai ud over det tidsrum, der var nødvendigt for at gennemføre betalingstransaktionerne, og de blev først tilbageleveret til kunderne efter noget tid.
- 29 Den forelæggende ret har præciseret, at Domstolen i den nævnte dom tog stilling til spørgsmålet om, hvorvidt betalingstjenester leveret af et institut for elektroniske tjenesteydelser skulle anses for at være tjenesteydelser, der er knyttet til udstedelsen af elektroniske penge, uden imidlertid at undersøge, hvad der adskilte betalingsinstitutternes aktiviteter fra de elektroniske pengeinstitutters aktiviteter.

30 På denne baggrund har Lietuvos vyriausiosios administracinės teismas (Litauens øverste forvaltningsdomstol) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Hvis et betalingsinstitut under de i hovedsagen foreliggende omstændigheder tager imod midler uden en specifik betalingsordre om at overføre dem samme arbejdsdag eller den følgende arbejdsdag, og midlerne forbliver på betalingsinstituttets konto, der er beregnet til at gennemføre betalingstransaktioner, i længere tid end den fastsatte frist for gennemførelsen af betalingstjenesten i henhold til lovgivningen, skal de handlinger, som betalingsinstituttet foretager, da betragtes som:

- a) en del af en betalingstjeneste som defineret i artikel 4, nr. 3) og 5), i [direktiv 2015/2366] eller
- b) udstedelse af elektroniske penge som defineret i artikel 2, nr. 2), i [direktiv 2009/110][?]

Det præjudicielle spørgsmål

31 Med spørgsmålet ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 4, nr. 3), i direktiv 2015/2366 og artikel 2, nr. 2), i direktiv 2009/110 skal fortolkes således, at et betalingsinstituts aktiviteter, der består i at modtage midler fra en bruger af en betalingstjeneste, uden at disse midler straks ledsages af en betalingsordre, således at de forbliver tilgængelige på en betalingskonto som omhandlet i artikel 4, nr. 12), i direktiv 2015/2366, der forvaltes af dette betalingsinstitut, udgør en betalingstjeneste leveret af dette betalingsinstitut som omhandlet i artikel 4, nr. 3), i direktiv 2015/2366 eller en transaktion vedrørende udstedelse af elektroniske penge som omhandlet i artikel 2, nr. 2), i direktiv 2009/110.

32 Artikel 4, nr. 3), i direktiv 2015/2366 definerer begrebet »betalingstjeneste« som en eller flere af de forretningsaktiviteter, som er anført i bilag I til dette direktiv. I overensstemmelse med dette bilag omfatter disse aktiviteter bl.a. tjenester, der giver mulighed for at indsætte kontanter på en betalingskonto og hæve dem samt alle transaktioner, der er nødvendige i forbindelse med forvaltning af en betalingskonto, gennemførelse af betalingstransaktioner, herunder betalingstransaktioner, hvor midlerne er dækket af en kreditlinje, der er indrømmet brugeren af betalingstjenester, navnlig gennemførelse af direkte debiteringer, herunder direkte engangsdebiteringer, gennemførelse af betalingstransaktioner ved hjælp af et betalingskort eller en lignende anordning og gennemførelse af kreditoverførsler, herunder stående ordrer.

33 Ifølge nævnte direktivs artikel 4, nr. 5), defineres »betalingstransaktion« som en handling, der initieres af en betaler eller på dennes vegne eller af en betalingsmodtager med henblik på at indbetale, overføre eller hæve midler uden hensyn til eventuelle underliggende forpligtelser mellem betaleren og betalingsmodtageren.

34 Det følger heraf, at når en betalingstjenestebruger stiller midler til rådighed for et betalingsinstitut, og disse midler krediteres en betalingskonto, som dette institut fører i brugerens navn, skal disse transaktioner principielt anses for at udgøre en transaktion, der er knyttet til forvaltningen af en betalingskonto som omhandlet i artikel 4, nr. 12), i direktiv 2015/2366, og dermed for at udgøre en del af en betalingstjeneste som omhandlet i direktivets artikel 4, nr. 3).

- 35 Disse transaktioner kan således ikke miste en sådan kvalificering alene af den grund, at de midler, der er modtaget på den nævnte betalingskonto, ikke ledsages af en betalingsordre samme dag eller den følgende arbejdsdag.
- 36 Direktiv 2015/2366 pålægger ganske vist betalingstjenesteudbydere forskellige forpligtelser, bl.a. for så vidt angår fristen for gennemførelse af betalingsordrer eller de referencedatoer, der skal anvendes. I overensstemmelse med artikel 83, stk. 1, i direktiv 2015/2366 pålægger medlemsstaterne navnlig betalerens betalingstjenesteudbyder at sikre, at betalingstransaktionsbeløbet efter modtagelse af betalingsordren, som sker på de betingelser, der er fastsat i dette direktivs artikel 78, krediteres betalingsmodtagerens betalingstjenesteudbyders konto senest ved afslutningen af den følgende arbejdsdag, idet denne tidsfrist kan forlænges med endnu en arbejdsdag for papirbaserede betalingstransaktioner. Hvad angår valørdatoen for kreditering af betalingstransaktionsbeløbet på betalingsmodtagerens betalingskonto kræver artikel 87, stk. 1, i direktiv 2015/2366, at denne dato ikke må ligge senere end den arbejdsdag, hvor betalingstransaktionsbeløbet krediteres betalingsmodtagerens betalingstjenesteudbyders konto.
- 37 Derimod er der ingen bestemmelse i dette direktiv, der udelukker, at midler krediteres på forhånd på en betalingskonto med henblik på at gennemføre fremtidige betalingsordrer, herunder betalingsordrer, der endnu ikke er specificeret, eller fastsætter en tidsfrist, inden for hvilken et bestemt beløb, efter at en sådan konto er blevet krediteret dette beløb, skal anvendes til en betalingstransaktion.
- 38 Som generaladvokaten i det væsentlige har anført i punkt 55 i forslaget til afgørelse, omhandler direktiv 2015/2366 derimod eksempler på betalingstjenester, hvis korrekte gennemførelse kræver, at midler krediteres på forhånd på en betalingskonto uden at være ledsaget af en betalingsordre.
- 39 Dette direktivs artikel 4, nr. 23), omhandler nemlig udtrykkeligt gennemførelsen af direkte debiteringer fra en betalingskonto, som initieres af betalingsmodtageren på grundlag af et samtykke fra betaleren til sidstnævnte. En korrekt gennemførelse af en sådan betalingstransaktion forudsætter imidlertid, at de nødvendige midler til denne transaktion på forhånd er til rådighed på betalerens betalingskonto.
- 40 Desuden forpligter artikel 10, stk. 1, i direktiv 2015/2366 betalingsinstitutter til på den måde, som denne bestemmelse fastsætter i litra a) og b), at beskytte alle midler, der er modtaget enten fra betalingstjenestebrugerne eller gennem en anden betalingstjenesteudbyder med henblik på gennemførelse af betalingstransaktioner. De nærmere regler for beskyttelse, der er fastsat i dette direktivs artikel 10, stk. 1, litra a), vedrører udtrykkeligt den situation, hvor betalingsinstituttet ved afslutningen af den arbejdsdag, der følger efter den dag, hvor de blev modtaget, stadig er i besiddelse af disse midler, og disse endnu ikke er blevet udbetalt til betalingsmodtageren eller overført til en anden betalingstjenesteudbyder.
- 41 Artikel 10, stk. 2, i direktiv 2015/2366 bekræfter ligeledes en sådan fortolkning. Denne bestemmelse omhandler nemlig udtrykkeligt det tilfælde, hvor visse af brugerens midler skal anvendes til fremtidige betalingstransaktioner, herunder når beløbet for sådanne midler varierer eller er ukendt på forhånd.

- 42 Den omstændighed, at dette direktivs artikel 18, stk. 4, under visse betingelser gør det muligt for betalingsinstitutter at yde kredit af accessorisk karakter, er desuden vanskeligt i overensstemmelse med en streng forpligtelse til at lade hver betalingsordre ledsage af overførslen af de tilsvarende beløb til den konto, hvorfra den pågældende betalingsordre gennemføres.
- 43 På denne baggrund er det vigtigt at præcisere, at overførslen af midler til en betalingskonto altid skal foretages med henblik på gennemførelse af betalingsordrer, uanset om disse ordrer allerede er specificeret eller ej. I henhold til artikel 18, stk. 2, i direktiv 2015/2366 må betalingsinstitutter, når de udbyder en eller flere betalingstjenester, nemlig kun føre betalingskonti, der udelukkende anvendes til betalingstransaktioner.
- 44 I overensstemmelse med dette direktivs artikel 18, stk. 3, må midler, som betalingsinstitutter modtager fra betalingstjenestebrugere med henblik på udbud af betalingstjenester, ikke betragtes som indlån eller andre tilbagebetalingspligtige midler, jf. artikel 9 i direktiv 2013/36, eller elektroniske penge som defineret i artikel 2, nr. 2), i direktiv 2009/110. I henhold til direktivets artikel 18, stk. 5, må betalingsinstitutter heller ikke modtage sådanne indlån eller andre tilbagebetalingspligtige midler.
- 45 Det følger heraf, at for at undgå en omkvalificering af aktiviteter, der består i modtagelse af midler, til modtagelse af indlån eller andre tilbagebetalingspligtige midler skal de konti, hvorpå midlerne krediteres, i overensstemmelse med artikel 4, nr. 12), i direktiv 2015/2366 udelukkende anvendes til at gennemføre betalingstransaktioner.
- 46 Hvad angår en eventuel omkvalificering af transaktioner som de i hovedsagen omhandlede til udstedelse af elektroniske penge som omhandlet i artikel 2, nr. 2), i direktiv 2009/110, således som den forelæggende ret har foreslået, og som den litauiske regering har argumenteret for, skal det indledningsvis bemærkes, at begrebet »elektroniske penge« som omhandlet i denne bestemmelse er defineret som en elektronisk eller magnetisk lagret pengeværdi som repræsenteret ved et krav på udstederen, der er udstedt efter modtagelse af midler med henblik på at gennemføre betalingstransaktioner, og som accepteres af en anden fysisk eller juridisk person end udstederen af elektroniske penge. Henset til det generelle forbud herimod i direktivets artikel 10 har betalingsinstitutter desuden ikke tilladelse til at udstede elektroniske penge.
- 47 Selv om en kreditering af en betalingskonto ligeledes udgør en fordring, udtrykt i pengeværdi, på det pågældende institut over for en bruger af de af instituttets tjenester, der er udstedt mod modtagelse af midler, kan det imidlertid udledes af denne definition af elektroniske penge, der gives i artikel 2, nr. 2), i direktiv 2009/110, at udstedelsen af elektroniske penge adskiller sig fra den blotte kreditering på en betalingskonto, bl.a. for så vidt som den, inden den anvendes til en sådan betaling, skal være »lagret« elektronisk, hvilket indebærer, at den forudgående er blevet udstedt, dvs. omdannet til et pengeaktiv, der er adskilt fra de midler, der er modtaget, og at anvendelsen heraf som betalingsmiddel accepteres af en anden fysisk eller juridisk person end udstederen af elektroniske penge.
- 48 Som generaladvokaten har fremhævet i punkt 66-69 i forslaget til afgørelse, er det i det mindste nødvendigt for, at en aktivitet er omfattet af udstedelsen af »elektroniske penge« som omhandlet i dette direktivs artikel 2, nr. 2), at der foreligger en aftale mellem brugeren og udstederen af elektroniske penge, hvorefter disse parter specifikt skal aftale, at denne udsteder udsteder et særskilt pengeaktiv op til pengeværdien af de midler, som brugeren indbetaler. Overførsel og

opbevaring af midler på en betalingskonto uden straks at anordne betalingstransaktioner svarende til værdien af disse midler betyder imidlertid ikke, at brugeren af betalingstjenesten har givet sit udtrykkelige eller stiltiende samtykke til udstedelsen af elektroniske penge.

- 49 Det fremgår ikke af sagsakterne, at ABC Projektai har konverteret visse af de midler, som selskabet modtog elektronisk eller magnetisk, således at disse kan anvendes af et netværk af kunder, der frivilligt accepterer dem. Alt tyder derimod på, at der var tale om midler, der var indbetalt på en betalingskonto, og som kun kunne anvendes med henblik på gennemførelse af de pågældende brugeres betalingsordrer.
- 50 Dernæst er dom af 16. januar 2019, Paysera LT (C-389/17, EU:C:2019:25), som er nævnt i forelæggelsesafgørelsen, ikke direkte relevant i denne sammenhæng. I sagen, der gav anledning til denne dom, var sagsøgeren i hovedsagen et e-pengeinstitut, og tvisten i hovedsagen vedrørte reglerne for beregning af kapitalgrundlaget for e-pengeinstitutter. I den foreliggende sag har sagsøgeren i hovedsagen imidlertid ikke en sådan egenskab og synes aldrig at have haft til hensigt at udstede elektroniske penge.
- 51 Selv hvis det antages, at ABC Projektai har tilsidesat visse af de lovgivningsmæssige krav, der finder anvendelse i forbindelse med udførelsen af betalingsordrer, eller at ABC Projektai har tilsidesat de aftalebestemmelser, der finder anvendelse på forvaltningen af den i hovedsagen omhandlede betalingskonto, vil dette endelig under alle omstændigheder ikke nødvendigvis gøre denne udbyders transaktioner til udstedelser af elektroniske penge som omhandlet i artikel 2, nr. 2), i direktiv 2009/110. Med forbehold for en omkvalificering af transaktionen af de grunde, der er nævnt i denne doms præmis 44 og 47, kan betalingstjenesteudbyderens tilsidesættelse af visse lovbestemte eller kontraktmæssige krav ganske vist medføre, at denne ifalder ansvar, men sådanne uregelmæssigheder har ikke i sig selv til følge, at den omhandlede transaktion falder uden for anvendelsesområdet for direktiv 2015/2366.
- 52 Henset til ovenstående betragtninger skal det forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 4, nr. 3), i direktiv 2015/2366 og artikel 2, nr. 2), i direktiv 2009/110 skal fortolkes således, at et betalingsinstituts aktiviteter, der består i at modtage midler fra en bruger af en betalingstjeneste, uden at disse midler straks ledsages af en betalingsordre, således at de forbliver tilgængelige på en betalingskonto som omhandlet i artikel 4, nr. 12), i direktiv 2015/2366, der forvaltes af dette betalingsinstitut, udgør en betalingstjeneste leveret af dette betalingsinstitut som omhandlet i artikel 4, nr. 3), i direktiv 2015/2366 og ikke en transaktion vedrørende udstedelse af elektroniske penge som omhandlet i artikel 2, nr. 2), i direktiv 2009/110.

Sagsomkostninger

- 53 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra de nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Femte Afdeling) for ret:

Artikel 4, nr. 3), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2015/2366 af 25. november 2015 om betalingstjenester i det indre marked, om ændring af direktiv 2002/65/EF, 2009/110/EF og 2013/36/EU og forordning (EU) nr. 1093/2010 og om

ophævelse af direktiv 2007/64/EF og artikel 2, nr. 2), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/110/EF af 16. september 2009 om adgang til at optage og udøve virksomhed som udsteder af elektroniske penge og tilsyn med en sådan virksomhed, ændring af direktiv 2005/60/EF og 2006/48/EF og ophævelse af direktiv 2000/46/EF,

skal fortolkes således, at

et betalingsinstituts aktiviteter, der består i at modtage midler fra en bruger af en betalingstjeneste, uden at disse midler straks ledsages af en betalingsordre, således at de forbliver tilgængelige på en betalingskonto som omhandlet i artikel 4, nr. 12), i direktiv 2015/2366, der forvaltes af dette betalingsinstitut, udgør en betalingstjeneste leveret af dette betalingsinstitut som omhandlet i artikel 4, nr. 3), i direktiv 2015/2366 og ikke en transaktion vedrørende udstedelse af elektroniske penge som omhandlet i artikel 2, nr. 2), i direktiv 2009/110.

Underskrifter